

HLAS

ZPRAVODAJ KŘEŠŤANSKO-DEMOKRATICKÉ STRANY - ČÍSLO 3

Pohádka o dobrém hospodáři

Když podepsal Gottwald první hospodářský plán, napsaly tehdy noviny, že jej pečlivě prostudoval a našel v něm chybu jedné (!) koruny, kterou opravil. Redaktor napsal dále, asi se slzami v očích, "jaký že to bude dobrý hospodář, který dosedl na presidentský stolec...".

Víra tohoto redaktora se měla brzo splnit. Gottwald, naplněný třídní nenávisť, vyhnal buržoazii do fabrik a na její místo posadil dělníky a členy strany, komunisty.

Přemýšlel už u nás někdo o tom, co nás stál přesun buržoazie do výroby? Bylo tehdy přesunuto pryč 75 tisíc lidí, úředníků, obchodníků, řemeslníků, techniků, advokátů, podnikatelů aj. do výroby, aby nebrzdili novou ekonomiku, a na jejich místa přišlo tolikéž a snad víc dělníků, kteří měli roztočit kola plánovaného hospodářství. Mezi prvními oběťmi nového systému byli "západáci", kteří se vrátili domů v bláhové naději, že konečně vybojují národu kýž enou svobodu. Měl jsem v partě traktoristu, který měl vyznamenání D.S.O. a D.S.C., nalétal přes 1.100 hodin jako navigátor. Další šofér měl vyznamenání, podepsané prezidentem Dr. E. Benešem, prodělal bitvy od El Alameinu po Tobruk a vylodění na Sicílii. A jiní pracovali u kopáčů nebo v Jáchymově atd.

Do administrativy nastupovali nestudovaní, ale straně věrní dělníci, truhláři, soustružníci, kovolijci, skláři, zedníci.

Přesuny těchto asi 150.000 lidí nadělaly škody a zmatky, které již dnes nikdo přesně nespočítá. Budeme-li kalkulovat náklady na živobytí 2.000 Kčs

ročně a průměrnou dobu na vystudování a potřebnou praxi 8 roků (ve staré měně), vyjde nám částka asi 60 miliard Kčs. Tyto ztráty jistě nebyly konečné, protože úředníci ve výrobě neměli výkonnost svých předchůdců a chyby dělnických kádřů v administrativě se nedají rovněž vyčíslit. Ti dělníci za to nemohli, že je strana po krátkém politickém školení poslala jako delegáty třeba do Holandské Indie bez jazyko vých znalostí. Letenka do Batavie stála 50.000 Kčs ve staré měně. A v cizině tyto kádry byly k ničemu. Uvedu jeden příklad za všechny. V Halifaxu v Kanadě ležela zásilka v celním skladu v hodnotě asi 600 tis. Kčs, kterou firma Canadian Tumbler Co. reklamovala. Nikdo nebyl schopný tuto reklamaci vyřídit, skladištní poplatky přesahovaly hodnotu zásilky a bylo by bývalo pro nás levnější utopit celou zásilku v moři.

O tom všem se nikde snad nepsalo a nikdo to nikdy nespočítá. Tragédie naší ekonomiky začala přesunem pracovníků, pak pokračovala vypověděním obchodní smlouvy s USA a ztrátou doložky nejvyšších výhod, zřízením monopolních společností, znárodněním průmyslu, centrálním plánováním, odmítnutím Marschallova plánu, čímž jsme všechno uzavřeli železnou oponou.

Zákony ekonomiky platí zřejmě tak tvrdě, jako zákony ve fyzice či jinde ve vědě.

Psáno v r. 1988 pro samizdatové vydání LN, pod značkou CATS.

(CATS)

Ing. Jan Vospěl

MÍSTO ROZHOVORU

» Nechte ta jemství ta jemstvím «

Několikrát jsem se pokoušela vysvětlit lidem, kterých jsem si vážila. vzdělaným, poctivým a opravdově věřícím, co znamená slovo sionismus. Marně. Přestože věděli, že pocházím z rodiny, která by o tom měla něco vědět, nevěřili mi. Sionismus pro ně byl a zůstal jen krycím jménem, za kterým se skrývá tajné spiknutí židovstva usilujícího o světovládu.

Když se po válce vraceli z koncentračních táborů ti, kdo přežili, nemohlo je asi už nic na světě překvapit. Ale možná, že ten malý zbytek vracějících se Židů zažil přece jen jisté překvapení, když mnozí z nich slyšeli na uvítanou věty jako - Málo se vás vrací a ještě si vás tam mohli nechat - nebo - S těmi Židy měl Hitler pravdu, škoda, že to nestihl dotáhnout do konce. - Tohle se opravdu stávalo, ne u nás, ale u našich blízkých sousedů. V téhle zemi s demokratickými tradicemi jsou lidé přece jen zvyklí uvažovat o věcech trochu jinak. A hlavně uvažovat vůbec.

Jenže aby mohl člověk o něčem přemýšlet, musí mít dostatek informací a nikdo nemůže vědět všechno. A navíc má asi každý z nás někde uvnitř tajné místo, které si před možnými informacemi přísně střeží, aniž o tom sám ví. A z mnoha složitých důvodů jsou to často právě křesťané, kteří mají v takovém nepřístupném trezoru uložené své povědomí o Židech.

Franz Werfel uvádí v jedné své povídce rozhovor katolického kněze s rabínem, který projevuje údiv nad tím, že se křesťané snaží obracet Židy na víru, neboť existence židovského národa by jim kromě svědectví písmo měla být viditelným a trvalým důkazem o pravdivosti Zjevení.

Skutečně podle vší historické pravděpodobnosti měl tento nepatrný a téměř dvacet století rozptýlený lid dávno zaniknout. Nespojuje jej nic, co tvoří identitu národa. Neměl společnou zem ani řeč, v poslední době jej často nespojuje ani společná víra. Židovský filozof Martin Buber soudil, že to, co tvoří a udržuje národ, jsou jeho dějiny. Ty tedy mají židů v celém světě společné. Dějiny pronásledování. A přesto tu stále ještě jsou.

Je na tom opravdu něco nevysvětlitelného, nad čím se věřící lidé zamýšlejí, protože jsou zvyklí uvažovat o tajem-

ném určení národů i každého jednotlivce. Jenže v tomhle zvláštním případě se jim zdá tajemství průhledné. Jde přece o spravedlivý osud zavržených. Ale tajemství není nikdy průhledné, jinak by nebylo tajemstvím.

Křesťané poctivě vyznávají, že všichni lidé jsou boží děti. Ale Židé - jistě neschvalovali jejich vyražování, ale na druhé straně se nesmí zapomínat, že jsou to nepřátelé Kristovi, nepřátelé Církve a nebezpečí pro každý národ, uprostřed něhož žijí. Přestože je jich málo, jsou zřejmě neuvěřitelně schopní. Bez nich by nebylo zednářství, komunismu ani nesnázi v Církvi - Ferdinand Peroutka napsal po válce v jednom článku, že by Češi museli být neobyčejně neschopný národ, kdyby se museli bát vlivu té hrstky Židů, kteří se vrátili. Asi nevěřil v jejich tajemné síly. Těmi Židé opravdu nevládnou, ale skutečně mají něco, co většinu ostatních lidí nepostihlo, totiž dvojí dějiny. Svě vlastní a navíc dějiny národa, uprostřed něhož žijí. Za války se naše osudy rozešly. Židé měli svoje. Ale ani tehdy to neplatilo tak docela. S českými letci, kteří bojovali v anglické armádě, padali i Židé. A po válce, když se naše osudy zase do značné míry spojily, bylo jich několik i mezi tou hrstkou statečných, kteří podepsali Chartu. A ještě předtím, v srpnu osmašedesátého roku, byl v Moskvě Žid Kriegel ochoten dát za věc českého národa život.

Existovali ovšem i jiní. Slánský a ostatní, kteří s ním byli nespravedlivě souzeni jako nepřátelé komunismu, byli naopak aktivními přívrženci totalitního režimu a jeho praktik, a tak se těžce provinili proti českému národu. Jako i mnozí jiní, kteří k němu nepochybně patřili, protože mezi svými předky nikdy žádné Židy neměli.

Nejhlubší příčiny a konečný smysl morálního vzestupu a pádů jednotlivců i národů jsou pro nás na tomto světě

skryté. Nebylo by tedy správné i zbožné ponechat tajemství tím, čím je, totiž tajemstvím a posuzovat prozatím své bližní a spoluobčany prostě podle toho, jak se oni chovají k bližním a ke společným věcem, a sebe podle toho, jak se chováme k nim? A nebylo by možné nevidět za tím, oč Židé jako národ usilují, jakési tajemné zlo, ale poznat, o co ve skutečnosti jde?

V této zemi se otevřený antisemitismus většinou nenosil, a dokonce i za nejhorší vlády jedné strany se o zavřelých enklávách komunistů nepsalo jako o Židech, ale o sionistech. Stejně tomu každý rozuměl. A přece právě zde došlo k ohromnému nedorozumění, které, zdá se, přežívá nevyhladitelně nejvíce mezi některými křesťany, ačkoliv je do světa hlásali nejpravověrnější komunisté. Že totiž sionismus znamená touhu po světovládě.

Znamená pravý opak. Když směli Židé vyjít z ghett, snažili se začlenit mezi lid zemí, ve kterých žili. A zjistili, že nikde nejsou vítáni. V Rusku byly pogromy. Ve Francii Dreyfusova aféra.

Všude byli pocíťováni jako cizí živel a sami to tak tedy museli prožívat. Z tohoto pocíťování vznikla normální lidská touha po důstojném životě mezi svými, ve vlastní zemi.

Historie osídlování Palestiny je v novodobých dějinách zcela ojedinělý příběh. Lidé opouštěli domov, i když problematický, a stěhovali se do neznámé země. Neměli kde bydlet, jedli jen to, co se jim podařilo vypěstovat v půdě, kterou teprve museli zúrodnit. Politické těžké kosti se zdály nepřekonatelné. My, kteří jsme nedávno prožili to, co většina z nás v hloubi duše považuje za zázrak, bychom si měli umět představit, co prožívali Židé, když v r. 1948 byl uznán samostatný stát Izrael.

Ať tedy kdo o jeho současném postavení soudí jakkoliv, měl by aspoň vědět, že sionismus neznamená touhu po světovládě, ale naopak něco, co by lidem této země mělo být pochopitelné a blízké: vůli jednoho malého národa prostě existovat mezi ostatními národy světa.

Hana Bořkovicová

* K otázkám Arménie * K otázkám Arménie * K otázkám Arménie *

Problém Arménie a jejího národa upoutal v poslední době znovu naši pozornost. Bohužel se tak nestalo v souvislosti s událostmi radostnými, ale naopak v souvislosti s dalšími tragédiemi, které arménský lid postihují.

Těžkosti Arménů mají svůj původ, stejně jako u některých jiných malých národů, v nešťastné poloze jejich země. Arménie leží částečně na území

Turecka, částečně na území SSSR. Začátkem tohoto století se stala část Arménů obětí tureckých pogromů, které přerostly v jejich systematické vyhlazování a faktické zničení turecké Arménie. Druhá část Arménie, ležící v národnostně nesourodém a násilně vybudovaném Sovětském svazu, neměla také záviděníhodný osud. Její obyvatelstvo bylo po vítězství

socialistické revoluce v Rusku vystaveno stejně nepřijemným vlivům násilné bolševizace a porušování. Tento osud sdíleli tedy Arméni společně s dalšími porobenými národy a nebyli zřejmě oproti nim v situaci o mnoho horší.

Ke změně dochází v posledních letech v souvislosti se stále narůstající radikalizací islámu. V této době se objevuje problém arménsko-

azerbajdžánského sousedství a soužití. Islámský Azerbajdžán je zachvácen šovinistickým nábožensko-národnostním hnutím. Ale toto hnutí se neobrací v první řadě proti centralistické vládě v Moskvě, nýbrž proti sousedům a obdobně podrobovaným Arménům.

K prvním násilnostem došlo v Náhorním Karabachu, který je arménskou enklávou uprostřed Azerbajdžánu. Znovu - jako kdysi v Turecku, dochází k protiarménským pogromům, lidé jsou vyháněni ze svých domovů a jsou i zabíjeni. Sovětská vláda prokazuje v těchto chvílích zarážející neschopnost, či neochotu vzniklý problém řešit a ponechává událostem víceméně volný průběh.

Pozornost od nich na čas odvádí další neštěstí postihující Arménii: ničivé zemetřesení s velice rozsáhlými škodami. Bohužel, ani v tomto případě se na katastrofě nepodílel jen přírodní živěl. Tak vysoké ztráty na životech byly způsobeny rovněž nenasytnou hrabivostí a neschopností zkorumpovaných odpovědných činitelů, kteří v této tektonicky rizikové oblasti nechali stavět naprosto nevyhovující objekty (zprávy o nevhodném způsobu výstavby v postižených oblastech se po zemetřesení objevily v sovětských sdělovacích prostředcích). V mnoha zemích světa se ihned po katastrofě začala organizovat pomoc Arménii. Do

postižených oblastí vyrazily téměř okamžitě týmy lékařů, záchranců, technických odborníků a stavbařů. Lidé spontánně pořádali sbírky pro postižené, darovali svou krev (v Praze jsem před transfúzní stanicí viděl několika hodinovou frontu dárců krve). V Sovětském svazu se však proklamované bratrské internacionální soužití všech národů projevilo "bratrskou" pomocí Azerbajdžánců, kteří železniční blokadou značně znesnadňovali pomoc postiženým oblastem. A tak vinou této blokády a vinou neschopnosti sovětských úřadů žijí dodnes tisíce Arménů v nesmírně tíživých, provizorních podmínkách.

Během letošní zimy pak došlo k dalšímu zintenzivnění azerbajdžánských šovinistických útoků vůči Arménům na území Azerbajdžánu. Arméni byli znovu zabíjeni a masově vyháněni ze svých domovů. Moskevská vláda znovu váhala s účinným zásahem a když se k němu odhodlala, bylo již pozdě. Bylo ztraceno mnoho životů, desetitisíce, možná statisíce Arménů ztratilo své domovy (samozřejmě, jako reakce na tyto události došlo i k vyhánění Azerbajdžánců z Arménie). Arménští bezdomovci se vydávají do Moskvy a do jiných měst SSSR, kde hledají nové domovy. Ale podle zpravodajství televize i tisku je jejich situace v

Sovětském svazu, zmítaném hospodářskými problémy, zoufalá.

Proto se domnívám, že svět a s ním i naše země, stojí nyní před morální povinností Arménům skutečně účinně pomoci. A cítím, že tato pomoc se tentokrát nemůže omezit jen na peněžní dary, šatstvo, stany, příkrývky apod. To vše je jistě potřebné, ale v zásadě to problém arménských bezdomovců neřeší. Měli bychom poskytnout těmto trpícím lidem nový, důstojný domov v naší svobodné zemi. A máme proto, myslím, ojedinelou příležitost. Naši republiku začínají opouštět nezvaní hosté, kteří sem bezmála před 22 let vtrhli. Uvolní poměrně velkou bytovou kapacitu. Víme, že nemáme bytů nazbyt a mnozí naši lidé bydlí v tíživých podmínkách, ale nabídneme alespoň malou část těchto uvolněných prostorů příslušníkům národa, který trpěl a trpí o mnoho víc, než my.

Závěrem chci apelovat na naše státní činitele, aby prostřednictvím vlády SSSR nabídli postiženým Arménům azyl a nový domov v naší vlasti. Nerad bych, aby tato nabídka byla považována pouze za jakýsi akt milosrdenství z naší strany. Naopak, příslušníci vysoce kulturního a vyspělého arménského národa mohou znamenat i významný přínos pro život naší země.

Pavel Cikler

Aktiv křesťansko-demokratické strany ostravské oblasti POO

Vážení přítomní!

Dovolte, abych Vás všechny upřímně přivítal. Zvláště vítám v našem středu příslušníky starší generace, kteří dlouho čekali na to, než došlo k tak velkému zmetřesení, téměř revolučním, jaké dnes prožíváme. Proč jsme tento aktiv svolali? Podnět vyšel z aktivistů křesťansko-demokratické strany v Karvině a v Havířově, poněvadž nám chyběl kontakt s ostatními členy oblasti tak závažné jako je Ostravsko. Adresy z Ostravy, Opavy a odjinud jsme dostali z ústředí KDS. Na programu dnešního aktivu je především vyjasnění ideové základny, z které naše křesťansko-demokratická strana vznikla, vyjasnění cílů v ostravské oblasti, jakož i další organizační postup při budování místních organizací, jakož i ustavení výboru KDS pro Ostravskou oblast.

Ideová základna naší strany je odkaz velkých vůdců politicky angažovaných

křesťanů, jakými byli Dr. Šrámek a Hála. Když v roce 48 po komunistickém puči bylo vedení lidové strany zraženo pátou kolonou, kterou představoval tehdy Plojhar, Polanský, Vojanec, Niederle a další, vyšel podnět z politických kruhů kolem Dr. Šrámka a Hály, aby křesťanské politické hnutí přešlo do ilegality, pokud někteří představitelé nebudou nuceni opustit naši vlast.

Bylo totiž každému zcela jasné, že z lidové strany se stane pod vedením Plojhara a jeho spolupracovníků jen strana politické kolaborace s KSČ. Nejbližší osobní přátelé Dr. Šrámka a Hály vyzývali své spolupracovníky k takové činnosti, která vytvoří svobodnou a nezávislou křesťansko-demokratickou stranu jak v Čechách a na Moravě, tak i na Slovensku. Osobně jsem byl přítomen jednání s Dr. Františkem Valenou, tajemníkem bývalého ministra Hály v r. 1950 a při tom jednání vyšla přímo nut-

nost založit křesťansko-demokratické hnutí jak u nás tak i v exilu. Je přece známo, že křesťansko-demokratická strana byla založena také v západním Německu, ve Švýcarsku, v Austrálii a jinde. Všude tam pracovali a dosud ještě pracují, Češi a Slováci, kteří takto již pro své krajany něco udělali. V r. 1973 - čtyři roky před vznikem Charty - jsem jednal s osobním tajemníkem Dr. Šrámka, s Dr. Pecháčkem, který dnes žije ve Spojených státech, jakož i s Dr. Bunžou, poslancem a čelným představitelem předúnorové lidové strany. Výsledkem všech těchto jednání bylo vytvoření hnutí křesťansko-demokratického. Členové tohoto hnutí se později zapojili do Charty 77 a vytvářeli v tomto sdružení vždy velmi výraznou část. Je všeobecně známo, že Charta 77 se skládala ze tří skupin. Z křesťanských demokratů, ze skupiny pronásledovaných umělců, kam patřil

také Václav Havel, a dále z bývalých členů KSČ vyloučených po invazi v r. 68.

Program Křesťansko-demokratické strany je dnes již všeobecně znám. Zájemcům zde je programově prohlášení k dispozici. Jaké úkoly pro nás dnes vyplývají? Především budovat místní organizace v každé obci, okresní organizace i oblastní organizaci. Získávat členy, aktivisty, kteří budou působit v občanských, místních i okresních národních výborech a budou prosazovat křesťansko-demokratické cíle.

Dnešní aktiv jsme svolali také proto, abychom se navzájem informovali o současné politické situaci, která se vytvořila v našem kraji, zvláště ostravské oblasti a dali podněty našim představitelům, případně i české vládě k tomu, aby s celou vážností byl řešen ostravsko-karvinský hospodářský problém tj. přestavba těžkého průmyslu, hornictví, hutnictví a těžkého strojírenství. Je třeba si uvědomit, že tento průmysl měl po dlouhá léta zelenou, koncentroval investice a pracovníky z celé republiky a dnes stojí před obtížnými problémy. Víme, že se

propouští zaměstnanci na šachtách (důl ČSM) i v továrnách (Kovona Karviná). Lidem se říká, že v důsledku současných politických změn se rozjela ekonomika, takže se musí propouštět. Říkají to mnohdy lidé z vedoucích míst, kteří se po dlouhá léta o perspektivy závodů ne-starali a dnes mají nevinní lidé platit za jejich neschopnost. Jako příslušníci politické strany nemůžeme před touto skutečností zavírat oči. Musíme signalizovat stranickým a státním představitelům, že problematika Ostravska je složitá, velká a může být i výbušná, pokud nebudou provedeny prozíravé ekonomické a politické kroky a pokud tato situace bude podceňována. Otevřeně říkáme, že nesmí dojít k podstatnému snížení životní úrovně na Ostravsku. Nesmí dojít ke zvýšení cen potravin a k pádící inflaci jako je v Polsku. V téměř celé Evropě jsou ceny potravin dotovány ze státního rozpočtu. Na druhé straně však je vláda povinná provést taková úsporná opatření, aby již konečně přestalo rozhazování národního majetku ve formě podpor našeho státu. Státům

světové socialistické soustavy (Nikaragua, Kuba aj.).

Je třeba provést důslednou reorganizaci průmyslu s převodem státních podniků do podniků lidových - s účastí zaměstnanců na majetku podniku. Je třeba zrušit různé útvary, jako např. soudce z lidu, sbory pro občanské záležitosti na národních výborech apod. Na přední místo se musí dostat přeškolení pracovníků do jiných perspektivních oborů, zajištění výdělečných možností. Jsme svědky toho, že lidé s nadměrnými příjmy zneužívají sociálních výhod a platí podstatně menší nájemné než lidé v družstevních bytech. Jsme svědky toho, že se mrhá s léky a tím neúměrně vzrůstají náklady na zdravotnictví. Jde o velkou oblast, kde politické strany musí sehrát důležitou roli, nemá-li v širokých vrstvách růst nedůvěra k občanským iniciativám a tím i k naší straně křesťansko-demokratické. Končím svůj projev a prosím o přihlášky do diskuse.

*Ing. Petr Žváček
Aktiv 19.2.90 OF Ostrava*

Rodinná politika

Tvrdíme-li, že rodina má přednost před společností a před státem, pak to znamená, že celá naše sociální politika musí být uspořádána pod tímto úhlem. Rodinná politika není podoblastí sociální politiky, ale naopak, celá sociální politika je současně rodinnou politikou.

Společenské vztahy je třeba uspořádat tak, aby odpovídaly potřebám rodiny. Rodina tu není pro společnost, ale daleko spíše je tu společnost pro rodinu. Společnost musí chránit ty hodnoty, které zajišťují rodině řád a důstojnou existenci.

Rodina je základní formou lidského spoluzití. Zde se člověk učí základním postojům a způsobům chování. Proto se společnost regeneruje právě rodinou, její kulturní a mravní silou.

Životním principem rodiny je láska. Právě to dodává rodině sílu vychovávat a utvářet lidskou osobnost: tato její síla nemá ve společnosti sobě rovné. Je to první společenství, kterým se člověk začleňuje do společnosti a současně první společenství, jež umožňuje rozvoj lidské osoby.

Nedobré postavení rodiny v naší společnosti je jen zvýrazněním celkového trendu moderní evropské společnosti. Je to trend, který čím dál více odlišuje postavení manželské a rodiny ve společnosti. Manželství se čím dál více privatizuje, přestává být záležitostí společnosti, je vydáno na milost a nemilost libovůli kteréhokoli z

partnerů. Rodina se naopak zespolečňuje, ba dokonce postátňuje - to je po výtce náš československý případ.

Rodina je u nás tlačena do role filiálky státních institucí, především školy. Je ze všech stran mistrována, kladou se na ni požadavky. Je to rodina, která má ustupovat výchovným trendům školy a

státem řízených mládežnických organizačních, a to v zájmu jednotného výchovného působení. Přitom však na rodinu padá odpovědnost za všechny škody, které na dětech tyto instituce páchají: má napravovat to, co zavini jednotná škola, ubíjející nadání i přirozené sklony, co způsobuje zákaz zájmové činnosti mimo státem schválené organizace, co zavini odlidštěné životní prostředí ve městech a mnohde i na venkově.

Základním úkolem naší rodinné politiky je proto úkol zvrátit tuto protipřirozenou společenskou hierarchii a dát rodině to postavení, které jí vzhledem k její společenskověcné úloze náleží. Rodina má vůči společnosti nejen povinnosti, ale také práva, a především potřebuje k plnění své úlohy dostatečnou autonomii.

Je třeba sladit společenské postavení manželství a rodiny: jedním z nejdůležitějších kořenů současné krize rodiny je fakt, že výchova dětí a péče o ně, což je úkol dlouhodobý, ne-li přímo celoživotní, je postavena na bázi manželství, které je možno kdykoli, bez souhlasu partnera, bez výroku o vině, bez dostatečného materiálního zajištění druhé strany - prostě zrušit. Vývoj vztahů v manželství ukazuje, že příliš liberální zákonodárství nemá zjemňující vliv na člověka, nepodporuje jeho osobní odpovědnost, ale naopak brutalizuje vztahy mezi lidmi a vede k rozvoji práva silnějšího. V manželství, kde by lidé ze všeho nejvíce měli spolupracovat a vzájemně se podporovat, se dnes naopak jeden proti druhému zajišťují, aby v případě rozvodu - který se stal pravidlem - nepřišli zkrátka.

Domnívám se, že nemá valné ceny, abychom si jako politická strana dávali do programu pročitelná slova o pěstování manželské věrnosti. Věrnost je ctnost,

kteřá patří do osobní mravnosti člověka. Je však třeba promyslet, a to za pomoci odborníků, jaký by byl asi právní stav, který by stabilně manželství posloužil nejvíce, a promyslet kroky, kterými by se k němu mělo směřovat. Tyto kroky mohou být podle situace někdy drobnější, někdy ráznější, ale vždy musejí směřovat tím směrem, který máme na mysli, a s nímž se také nepotřebujeme nijak tajit.

S názory druhých se musíme poctivě vyrovnávat. Ale nic není škodlivějšího, než bezmyšlenkovitě podléhat momentální atmosféře. Tak jako jsme se nebáli protestovat proti liberalizaci potratového zákona v době, kdy nás za to stíhala policie, neměli bychom dnes, v době dočasné a patrně velmi krátkodobé konjunktury morálních hodnot nechat strhnout k okázalým prohlášením, jež by zůstala jen na úrovni slov. Řekněme jasně, že nám jde o manželství stabilní a dlouhodobé, že chceme docílit stavu, kdy by celoživotní svazek byl pravidlem a ne výjimkou. K tomu pak zaměňujeme své návrhy na zákonná opatření, své výchovné akce i propagaci.

Dále se musíme zaměřit na prosazování práv rodiny. Je to rodina, která má právo určovat směr výchovy svých dětí. Je to rodina, která má právo vybírat dětem školu podle svého přesvědčení. Nezužujeme tuto otázku jen na náboženskou výchovu, jak jsme z toho často podezříváni. Otázka plurality škol je mnohem zásadnější. Dnešní základní školy jsou nejen ateistické a militaristické, ale jsou bezduché a nerozvíjejí osobnost dítěte. Jsou jiné typy škol, např. školy montessoriovské a waldorfské - proti každému typu mohou být samozřejmě námitky, žádná škola není bez problémů, ale je třeba, aby tu byla širší nabídka a aby rodiče sami

mohli rozhodnout, co jejich vlastní výchově odpovídá nejvíce.

Potřebám rodiny je třeba přizpůsobit mnohé i v hospodářské oblasti. Je třeba vytvořit podmínky, aby se žena mohla svobodně rozhodnout, jak si své životní role uspořádá, aby její rozhodnutí dlouhodobě se věnovat dětem - které je vž dycky rizikem - nebylo rizikem přílišným. Je třeba změnit strukturu bytové výstavby, přitom do výstavby samotné je třeba více investovat. Je třeba zlidštit životní prostředí ve městech.

Nenechme se odbýt řečmi o tom, že naše požadavky znamenají velké výdaje. Pečujeme-li o dítě matka místo jestli, je to levnější. Navíc jsou děti zdravější a ušetří se na lékařské péči. Pluralita ve školství znamená vyšší kvalitu vzdělání - a vzdělané lidi potřebuje moderní společnost ze všeho nejvíce. Státní investice do zájmové činnosti dětí a mládeže jsou opatřením proti kriminalitě a kriminalita je dražší.

Především však jsou lidé vychováni v rodině společensky vázanější a odpovědnější. Není pravda, že kolektivní zařízení vychovávají děti s větším smyslem pro kolektiv. Vychovávají naopak sobce s ostrými lokty a zamindrákované outsidersy. Jistotu vlastního místa v životě, vlastní sebevědomí a odpovědnost za druhé lidi rozvine dítě daleko spíše v rodině, kde má jistotu, že je milováno, kde má stálý kontakt s tím, kdo ho miluje, kde se učí pečovat o menší a respektovat autoritu starších. Společnost, kde převládají takto vychovaní lidé, lépe funguje, protože je v ní více lidské odpovědnosti.

M. Freiová

Hamilton, 23. února 1990

Pan Václav Havel,
president Republiky Československé,
PRAHA - HRAD, Czechoslovakia

Vážený pane presidente!

Piši Vám po ukončení Vaší úřední návštěvy Severní Ameriky, abych Vám vyjádřil vděčnost a gratulaci k pronikavému úspěchu, kterého jste dosáhl. U nás v Kanadě budou krajané

dlouho vzpomínat na srdečné setkání v Torontu, 19. února 1990. Tak jako vlaštovka bývá poslem jara, tak jste byl i Vy pro nás znamením počátku svobody, pokoje a míru ve Vlasti. Vaše triumfální cesta a Vaše důstojné, ale pokorné vystupování byly však povzbuzením též pro všechny obyvatele Kanady a USA. V naději byly utvrzeny zejména početné národní skupiny zde, pocházející ze Střední a Východní Evropy. Mohu to potvrdit. Do minulého roku jsem byl předsedou Společnosti národů Střední a

východní Evropy (Society of East - Central European Nations) a tak nyní stále odpovídám na tyto příznivé projevy.

Ve Vašem projevu v Torontu jste také uvedl, že se ve Vlasti připravují předlohy zákonů, které by umožnily exulantům, nyní krajanům, držet dvojí občanství. Má to pro nás velký význam a ze strany Kanady to je dovolené. Zajisté někteří z nás rádi přijmou i pozvání k dožití stáří ve Vlasti. Je však nutno předem učinit úřední dohodu mezi ČR

a Kanadou o převodu majetku a nepřetržitěm proplácení požitků pensijních a z pojištění.

Přednesl jste také úmysl jmenovat poradní sbor odborníků z krajanů v cizině. Zde je ovšem žádoucí, aby to byly osobnosti ze všech demokratických složek krajské veřejnosti. Tedy nejen, či převážně levicoví socialisté, ale též příslušníci občanských směrů. Upozorňuji též na nebezpečí infiltrace od agentů různých mezinárodních obchodních společností, jejichž zájmy nemusí vždy být ve shodě s prospěchem Vlasti.

Při budování zdravých základů demokracie a prosperity ve Vlasti je žádoucí spolupráce všech demokratických složek i jednotlivců dobré vůle. Nikdo z nich by se neměl vylučovat. Pokud jde o krajské poměry zde, měly by platit stejné zásady. Při krajském setkání s Vámi v Torontu, 19.11.90, tyto zásady nebyly respektovány. Nutno předeslat, že Československé sdružení v Kanadě není vrcholnou organizací krajanů v zemi, ale sdružuje jen nepatrnou část krajanů. Bylo to v roce 1956, kdy se tehdejší Čs. národní sdružení rozdělilo na dvě části: Naše Čs. sdružení Čechů, Slováků a Podkarpatských Rusínů a na Čs. sdružení Čechů a Slováků (později se přejmenovali na Československé sdružení). V prvním zůstali krajané křesťanského a politicky občanského směru a v druhém převážně jen socialisté a zastánci politiky Národní fronty v ČSR po r. 1945, čili tak zvaní Benešovci. Vy, pane presidente, nebo alespoň Vaši poradci, jste museli znát, že setkání v Torontu tento týden, bylo svoláno a organizováno od těchto "Benešovců". Nebyly pozvány or-

ganizace občanských politických stran v exilu, Stálá konference křesťanských veřejných pracovníků čs. exilu, Čs. Orel v zahraničí, Cyrilometodějská liga a další katolické organizace, české katolické farnosti a misie v okolí. Nebyly pozvány jiné nesocialistické krajské organizace. Také já jsem nebyl pozván a dostal jsem se mezi předsedy organizací k Vašemu přivítání jen ze své vůle. Tehdy, abyste poznal rozdíl, jsem se Vám představil jako předseda Oblastní org. Čs. Republikánské strany v exilu pro Kanadu, jako vedoucí Kanadské skupiny Křesťanské akademie v Římě a předseda Cyrilometodějské ligy v Kanadě.

Program torontského setkání byl sestaven stranicky. Z české strany byly opomenuty duchovní hodnoty a tradice. Do omrzení bylo vzpomínáno jen humanitu, ale ne, že se náš národ hlásí k základům západní křesťanské civilizace. Prvním na programu byl dlouhý projev pana M. Suchmy, předsedy Čs. sdružení. Vzpomněl jen těch organizací, které jsou pod vlivem "Benešovců". Seděl jsem v první řadě, hned vedle Vašeho pana osobního tajemníka. Po projevu p. Suchmy jsem učinil poznámku, že e to bylo krajně stranické. Pan tajemník odpověděl: "My nejsme straniční." Na to jsem mu blíže vysvětlil: "Nemyslím, že e vy, ale právě přednesený pozdrav byl stranický. Hlavní krajské složky byly vynechány. Tak například i já sám nejsem socialistou, ale politický pracovník občanského směru, nejsem Sokol, ale jednatel ústředí Čs. Orla v Zahraničí. To vše Vám říkám pro lepší informaci a abyste si to nenechal jen sám pro sebe." Když došlo na pozdrav od krajanů Slováků, poznal jsem hned uplatňování známé taktiky, jak vyvolat nepřízeň k Slovákům.

Předsedající setkání se choval šaškovsky a situaci zhoršil poznámkami ve směru: "Víte, já za to nemohu, pozdravy mají být krátké, ale Slováci si délku času pojednali předem, přímo s panem presidentem." Tak tedy došlo k trapnému přerušování od publika. Tehdy jsem znovu oznámil Vašemu panu tajemníku: "Opět považ uji řízení pořadu za stranické a krajně škodlivé. Je to z české strany a za to se stydím. Znovu Vás prosím, nenechte si ani tento můj posudek jen sám pro sebe."

Je to nesmírná škoda, že ani v tak vážné době nedokáž í "Benešovci" svorně spolupracovat a staví své stranické zájmy sobecky před zájmy společné. Asi usuzují, že mezi Slovaky dostanou jen málo hlasů a tak se nezastavují ani před rozvratem Vlasti. Ještě většího přestupku se dopouští když zaujatě mluví jen o Češích Slovácích a opomíjejí Podkarpatské Rusíny. A přece do svobodného Československa patří nutně i svobodná Podkarpatská Rus. Dnes si sami nemohou pomoci. Zradíme je opět?! - Zde ovšem "Benešovci" zachovávají hrobové ticho pro vinu, která začala podepsáním smlouvy se Stalinem už v roce 1943. Jenom Vy, pane presidente, jste v pozdějším projevu nejmenoval jen Čechy a Slovaky, ale i jiné národnostní skupiny Republiky Československé. Srdečné díky Vám za tu spravedlnost a Bůh Vám žehnej!

Na konec oznamuji, že tento můj list nemohu ponechat jen jako soukromé sdělení, ale mám povinnost jeho znění oznámit též krajské veřejnosti.

S krajským pozdravem
Vám oddaný *Václav Jiří Vostřez*
předseda Čs. sdružení Čechů, Slováků
Podkarpatských Rusínů v Kanadě

Trvalý morální dluh

Pokud chce křesťan splnit největší povinnost, vyplývající z jeho přesvědčení, pocítí uje újmu každého člověka, jako svou vlastní. Utrpení nejbližšího souseda, jako toho nejuzdálenějšího obyvatele na opačné straně světa, mu není lhostejné. Za všechny lidi, známé i naprosto neznámé, nese díl odpovědnosti a podle toho jedná. Je to trvalý morální dluh každého z nás k oněm potřebným strádajícím, ať již jde o hladovění nebo upírání lidských práv. Tento vztah pak s naprostou samozřejmostí platí i obráceně ve snaze podporovat nás a rozvíjí tak lásku a

přátelství mezi lidstvem, protože tohoto postoje není nikdy dost.

Více než dost je však přfležitostí, jak můžeme a musíme svou lidskou sounáležitost prokázat. I v naší zemi žijí příslušníci národnostních menšin, jimž byla jejich nejzákladnější práva upírána tvrdším způsobem než nám a nyní očekávají naši pomoc. Často slyšíme hovořit o hladovějících v Africe nebo Asii, málokdo si však vzpomene, že hladovějí lidé v Rumunsku, tedy v Evropě. Nesmíme zapomenout na státy, kde dosud přežívá útlak, ať je to Čína, Albánie, Kuba nebo Severní Korea a mnoho dalších. Pamatujme na okupované národy, Tibeťany, Moldavce

nebo Ainu na Kurilských ostrovech. Mysleme na lidi, denně ohrožené na životech v Severním Irsku, Libanonu, Srí Lance i jinde. Ujměme se Kurdů, kteří nemají vlastní zemi, jako Arménů, ze své země vyháněných.

Naše současná hospodáská situace nám stěží umožnit poskytovat těmto a mnoha dalším trpícím jinou pomoc, než morální. Avšak i ta je nesmírně účinná, pokud je vytrvalá. Dostávalo se jí nám, když to bylo potřebné. Nyní ji můžeme nabízet sami a je na každém z nás osobně, právě tak jako v rámci naší KDS, vzít v úvahu, jak tuto pomoc dát co nejúčinněji najevo.

Jan Cigánek

DOPIS

Už dlouho jsem si vnitřně hýčkal idealistický program změny společnosti. Ta změna měla proběhnout podobně, jako skutečnosti v r. 1968. Ani mne nenapadla revoluce. V mých očích se v chaosu revoluce ujímají vedoucích pozic lidé sice cítěvdomí, ale ne vždy dosti morální. Navíc ani případní morální hrdinové nejsou často ve vládě zběhlí a jejich představy o řízení společnosti jsou proto velice nejasné.

Cesta pokroku měla být vyjádřena čtenářskou hlídkou "ALTERNATIVA" na stránkách některých novin. Cílevědomé vzdělávání mas mělo v mých očích přerůst v tlak, jimž by se postupně omezovalo negativní působení KSČ. Byla to taková idealistická představa o budoucí morální vzpamatování svého národa.

Má fantazie šla tak daleko, že jsem si na nedohledném konci představoval i

vytvoření nové politické strany, která měla mít již ve svém názvu obsaženou svoji ideu. Socialistická idea se příliš zdiskreditovala a svobodu jsem zase pokládal za vrchol ideálů, proto se mně do názvu jedné ze stran taky nehodila. Má strana měla být demokratická. To je to slovo, které vyjadřuje novou kvalitu, a po vládě diktatury je i atraktivní. Kdo je však ten lid, který chce sdružovat ve své straně a jehož jménem chce působit na společnost? Jak specifikovat demokracii v názvu strany?

Možná, že jsem zaujatý svým přístupem, ale domnívám se, že věřící idealisté jsou vlastně jediní, kteří již dlouho veřejně a masově manifestují svoji opozici ke komunistické společnosti, jejíž materialistická filosofie je s politikou KSČ velice těsně vázaná. Tito věřící jsou tedy lidé s odvahou a vírou pěstovaným charakterem. Jsou to tedy určitě ti lidé, kteří jsou i schopni pozitivně morálně působit. Tato skupina

lidí upřesnila proto název strany, o které jsem si snil.

Ve střední Evropě kam patříme a odkud chceme působit, je tradiční víra v Boha představovaná křesťanstvím. To vyjadřuje nejen tradici, ale i kulturní projev našich národů v mnoha posledních staletích. Název strany se mně již jasně vybavil - "Křesťanská demokracie".

Pod vlivem dění na přelomu let 1989-90 jsem na své fantazie téměř zcela zapomněl. Všechno bylo jinak. O tom, kterou stranu budu v volbách podporovat, jsem se chtěl rozhodnout až před volbami.

Náhoda jednoho nedělního setkání však způsobila, že jsem si uvědomil nejen nezbytnost aktivního angažování se od samého počátku, ale i to, že dávne jsem si již vybral i stranu, jejímž jménem tak chci činit.

Ing. Ctibor Fojtíček, Plzeň

KDO SEJE VÍTR? (FÁMY, POCHYBNOSTI A PROVOKACE)

V poslední době si musíme chtít nechtě přiznat, že nás události často překvapí. I ty očekávané. Překvapují nás totiž naši bližní. Události nutí každého nějak se zachovat, mnohého dokonce přihlásit se ke svému dílu odpovědnosti. Za minulost, ale i za budoucnost.

Onen překotný společenský pohyb, rozsahem mnohem mohutnější, než mohl kdokoliv z nás předpokládat, vyrušil mnohé ze sna, mnozí znejistili, mnohé probudil z letargie. Určitý pohyb a s ním spojený chaos však na druhé straně povzbudil provokatéry k nechvalně známým akcím. Rozsévají mezi lidmi neklid, rozšiřují fámy, zveličují. Bývalý vyšší činitel se pohoršuje nad tím, že se plýtvá valutami, když se naši občané vybavují k cestám do ciziny. Zapomněl (na rozdíl od svého okolí) na zbytečné služební cesty vysokých činitelů po celém světě, zapomněl na rekreace na Malorce, na Kubě a jinde. Krátká paměť. Pokrytecké horlení. Kam zařadit pohoršování nad nevinným slůvkem z úst pana ministra, nebo nad krátkými kalhotami pana presidenta?

Horší je to už s následujícím problémem: údajnými křivdami, které jdou na účet Občanského fóra. Slyšel jsem nehorázné tvrzení, že "dříve utrpěly křivdy desítky (!) a dnes to budou desetitisíce". Analfabetismus? Provokace? Slabomyslnost? Každý si může udělat úsudek sám.

Šířitelé provokací přicházejí s usťaranou tváří. O všem mají pochybnosti a o všem "ví své". Otravují vzduch. To se ale dalo očekávat... To nepřekvapuje.

Co překvapí je reakce přítomných spoluobčanů. Mlčí. Stáhnou hlavu mezi ramena, přikrčí se, zaujmou pozici mrtvého brouka. Tváří se, že neslyšeli, nerozuměli. Nebo že se jich to vlastně netýká. A přitom se každého týká každá dá křivda, která se stala. Tichá genocida řádila téměř v každé rodině. Proč se slušní lidé bojí říci svůj názor? Čeho se vlastně obávají? Komu předstírání "neutrality" prospívá? Snad pravdě? Snad míru mezi lidmi? Pochybují.

Před dvěma tisíci léty laskavý a přitom přísný Kristus nesoucí poselství lásky a hlásající království, které není z tohoto světa, hrozící rozvrátit obávanou říši Římskou řekl: "Vaše řeč budiž ano ano... ne ne..."

Přiznám se, že největší obavu mám z těch, co prohlašují, že nemají žádný názor. Skrývá se za tím nejhorší dědství starých časů - strach. Lidé žijící ve strachu s pocitů viny jsou nejhodnějšími objekty manipulací a zastrašování. Protivná strana se spokojí i s jejich nečinností. Rovná se to totiž zneškodnění svobodného občana. Jde tady o pohrdání slušným "neškodným" člověkem. Často o podceňování profesionální.

Svobodný člověk nemůže být ovládnut strachem. Musí mít úctu k sobě, ke druhým lidem kolem sebe. Musí

vyžadovat od bližních činy a cítit svou odpovědnost. Čím za čít? Možná, že bude stačit zvednout hlavu. Podívat se protivníkovy zpřímá do očí. Možná bude třeba jasně říci svůj názor. "ano ano... ne ne...". A neztratit přitom úroveň. Protože jakou by to pak mělo cenu?

Antonín Kučka, České Budějovice

NAVÁZ EME NA TRADICI?

Často jsme slyšeli, že nás stát má jako jediný ve východní Evropě demokratickou tradici. Zmínka o této tradici byla dokonce jednou z perel slavného projevu pana Jakeše, kdo by to ostatně neměl nahráno na kazetu? Zdánilivě tedy máme po starostech. Stačí navázat na tradici. Pamětníci svobodné předválečné republiky mezi námi ještě jsou, využijme jejich zkušenosti...

Kdo však sleduje debaty o tom, zda u nás povolit existenci nevěstinců nebo ne, je překvapen, že zastánci těchto zařízení jsou v drtivé většině právě oni pamětníci demokratických tradic. Nutně se nabízí otázka, co si z demokracie vlastně pamatují, když nám bezprostředně poté, co jsme se zbavili jednoho velkého bordelu, nabízejí zavedení řady menších.

Jaké demokratické a etické cítění může mít člověk, který propaguje něco takového a přitom přece musí vědět, že provoz nevěstince je nutně spojen s totalitním režimem aspoň za jeho zdmi?

Právě prostitute je jedním z nejdopornějších způsobů ponižení člověka a povinností demokracie není něco takového dovolovat, ale naopak takticky ponižované osoby chránit. A třeba i proti jejich vlastní vůli. Zdá se, že někteří pamětníci si z té demokracie zas tak moc nezapamatovali.

Často se opakuje demagogický argument, že by za existence těchto domů ubylo případů znásilnění. Vynechám vnučující se otázku, kolik znásilnění se již dopustili právě ti, kdo se nyní vehementně zasazují o tak drastický ústupek od demokracie a namítám, že provoz nevěstince je nad finanční moč nosti každého, kdo je natolik primitivní, aby se odhodlal znásilnění spáchat. Navíc takového člověka přitahuje právě ta forma násilí a tu by mohl v nevěstinci aplikovat asi dost těžko.

QUOUSQUE TANDEM ČKD...

V rozlehlé hale, nedostatečně osvětlené, špatně větrané, ve stálém horku a současně průvanu, stojí na svých místech řada brusičů. Podrážky pracovní obuvi hluboko zabořené ve všudypřítomném prachu slévárny. Někteří vybrušují trhlínky v odličkách, jiní vysekávají ostrým sekáčem, poháněným pneumatickým kladivem. Rovněž brusky dostávají své vysoké otáčky pomocí stlačeného vzduchu. Hluk, na který nezapomene nikdo, kdo něco podobného uslyšel jenom jednou v životě, se zvyšuje především vlastní prací, neboť kov odlitku se při broušení nebo sekání rozezvučí. Současně vzniká chvění, které se přenáší na dělníka. Rozeznělý kov spolu s hlukem pracovních nástrojů působí takovou bolest sluchu, že se nelze k pracovišti přiblížit bez ochrany uší.

Dělníci ovšem chrániče sluchu mají, neobešli by se bez nich ani chvíli, své decibely však vnímají především onou vibrací. K tomu dýchají prach slévárny spolu s odštěpkou brusných kotoučů, které prokazatelně obsahují karcinogenní látky. Ti, kteří se dožijí důchodu, odcházejí s poškozeným zdravím, změnami na kloubech a vazivu a jen málokdo si užije tvrdě zaslouženého odpočinku delší dobu.

Za čtyři desetiletí vlády dělnické třídy a diktatury proletariátu se ve slévárnách ČKD a jiných podnicích mnoho nezměnilo. Jen technické i hygienické vybavení

Dokonce i kdyby to byla pravda, co potom se sadistickými vrahy? Zřídíme pro ně zvláštní domy, kde si mohou za peníze ubodat nějakou ženu a tím se vyhneme vraždám z této motivace? A proč nezřídíme zvláštní mateřské školky s placeným vstupem pro exhibicionisty?

Dovolím si vynechat otázku křesťanské etiky, protože ta zastáncům bordelů nic neříká. Jisté však mají jasno v oblasti hmotných zájmů a tedy bych se jich rád zeptal, jak si představují zdanění takto výdělečných podniků. Můžou snad stát přijímat daň z "nevěstičích mzd" a klesnout tak na úroveň pasáka? Dalším vážným problémem je nebezpečí náklady různými chorobami, z nichž AIDS je zatím neléčitelná a smrtelná, přičemž nikdo neví, do jakých podob může virus HIV ještě zmutovat. Údajně spolehlivá ochrana pomocí kondomu neposkytuje dokonalou

zastaralo a zpevnily se normy. Existují jakési podivné bezpečnostní předpisy. Prý jsou převzaty ze Sovětského svazu a málokoho by překvapilo, kdyby šlo o předpisy z proslulých pracovních táborů. Ti, kdo je hlídají, stojí na straně podniku a v jeho zájmu je vyrábět za každou cenu. Dle starého myšlení pak člověk a jeho zdraví stojí víceméně na okraji pozornosti.

Původní maximum hlučnosti bylo 90 decibelů, nad tuto hladinu měli brusiči nárok na příplatky. Jakýsi hygienik však údajně zjistil, že prý někteří z dělníků úmyslně upravují své přístroje k vyšší hlučnosti, aby se příplatku domohli a s neuvěřitelným cynismem zvýšil normu, kdy vzniká nárok na příplatek, o 15 Db. Jiný hygienický problém je prašnost, před kterou nechrání ani povinné nošení respirátoru. Ve slévárně se už slyší jemný písek, míchaný např. s dextrinem, který proniká i ochrannou pomůckou. Mnoho slévárenských dělníků má po čase silikózu, plíce zanesené křemičitým prachem. Dle předpisů však tato nemoc z povolání napadá pouze havíře. Nenajde se tedy dost statečný lékař, aby někomu z nezávislých profesí vyslovil jasnou diagnózu a nebo dokonce prosazoval její uznání u posudkové komise.

Brusiči ovšem nemohou pracovat plných 8 hodin nepřetržitě. Aby pracovní síly vydržely co nejdéle, předpis dovoluje odpočinek po určité době práce a také norma s tím počítá. Některé návrhy vedení podniku by však byly k smíchu,

jistotu a nelze podceňovat hlasy, již několik let volající po zdržení enlivosti a věrnosti v sexu.

Pokud někdo tvrdí, že za předválečné republiky existovaly veřejné domy, nemohu se s ním přit. Nevím, nebyl jsem u toho. Pokud to však je pravda, šlo o přechod z předchozí doby a nikoliv demokratickou vymoženost doby nové. I předválečná demokracie se teprve rozvíjela, jako nyní ta naše. A my si ji budeme pečlivě a uváženě pěstovat tak, abychom našim potomkům jednou odkázali skutečnou demokratickou tradici.

Všechno, co vedlo za předválečné republiky k pohrdání člověkem, k neuctění vůči lidstvu a pseudovědě o bezcennosti lidského jedince až po desetiletí vlády komunismu, můžeme bez obav z té tradice obloukem zahodit.

kdyby nešlo o tragédii desítek poctivých lidí. Zvláště pobuřující je návrh, aby brusiči svou normu stihli nepřetržitou prací za 4 hodiny a až budou s denním plánem hotovi, přešli na zbytek směny k jiné, ovšem hůře placené práci. Ostatně jejich plat není příliš velký v žádném případě. Dá-li se zničené zdraví vůbec penězi zaplatit. Snad nejotřesnější je to, že se na dělníky v těchto dnech, kdy se konečně mohou domáhat nápravy svých nelidských pracovních podmínek, vyvíjí nová forma tlaku: bude nezaměstnanost a ti, kdo nebudou "hodní", přijdou o práci. Venku na dlažbě budou čekat celé tisíce povolenějších pracovních sil.

Nelze nadále věřit pověstem o špatné pracovní morálce dělníků. Pověsti úmyslně šířil bývalý režim, neřeba říkat, z jakého důvodu. Ve skutečnosti naši pracující vydělávají svou podporu zaměstnanosti v nedůstojných a zdravotně škodlivých podmínkách. Nevyhledávají lehčí a výnosnější "zaměstnání". Celý život dřeli a budou dál. Chápu smysl poctivé práce mají čest a vědomí, že jinak to ani nejde. Věrnost k práci je v nich příliš silná, než aby ji opustili. Chtějí však již konečně pracovat v podmínkách 20. století.

Křesťansko-demokratická strana bojuje za práva lidí, těžce pracujících ve všech oborech našeho hospodářství. Je naším úkolem se účinně postavit proti tomu, aby nadále docházelo k soustavné likvidaci té vrstvy národa, díky které žal celý svět pojem "zlaté české ruce".

Jan Cigánek

Informační týdeník "HLAS" KDS vydává redakce ve složení: J. Cigánek, L. Bouček, M. Freiová a red. rada KDS. Foto: O. Němec. Graf. úprava: P. Hoffmann. Příspěvky a připomínky zasílejte na adresu: KDS, Soukenická 22, Praha 1, 110 00. Na obálce uveďte "HLAS".